N:o 6. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 Mars 1888. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Bilagan I 75 öre. | Årg. 8.

Julius Günther.

Förliden höst återgåfvo vi bilden af en svensk tonkonstnär, som då uppnådde sjuttiotalet af lefnadsår, och vi firade vid det tillfället en tonskald, hvars sånger gjort hans namn kändt i hela vårt land; — i dag presentera vi också en sjuttioåring, tillhörande vår musikverld, icke en tonskald, utan en utöfvande konstnär, en sångare, som en gång var en prydnad för vår lyriska scen, derifrån endast de äldre af nu lefvande musikvänner hafva i behåll minnet af hans vackra om än icke stora röst, hans smakfulla sång och behagliga spel. Decennier hafva gått förbi sedan man såg Julius Günther på scenen, men af hans verksamhet *för* scenen njuter man ännu genom de många elever, hvilka han sedan som sånglärare utbildat för densamma, och af hvilka vi nu endast vilja nämna Carolina Östberg, Dina Edling och Selma Ek såsom illustrationer till historien om denna hans verksamhet. Och denna fortfar än i dag, såsom man tycker med oförminskad kraft, och kommer efter allt utseende att räcka länge ännu, då de sjuttio åren icke synas i ringaste mån tynga eller matta den lifliga konstnärsnaturen. Att hans sjuttiotal måtte fortgå på samma sätt är vår varma och uppriktiga önskan.

Den 8:de November detta år inträffar också Julius Günthers 50-års-jubileum som konstnär, i det han på denna dag 1838 som tjuguårig sångare debuterade på vår operascen. För tio år sedan firades han ock på den dagen, och Illustrerad Tidning, som utkom dagen derpå, innehöll då en lefnadsteckning af jubilaren jemte hans porträtt. Ur den biografiska skissen tillåta vi oss att låna det närmast följande:

Julius Günther föddes i Göteborg den 1 Mars 1818 och var son af organisten vid tyska kyrkan derstädes Musikdirektören Georg Günther. Han uppträdde med sin nämnda debut på kgl. operan vid en särdeles lämplig tidpunkt, då det såg tämligen mörkt ut med vår operas framtid. Sällströms vulkaniska ande hade vid denna tid redan sprängt sönder sin bräckliga kroppshydda, och Olof Strandbergs lugna konstnärsnatur hade ännu icke utvecklats ur den nydanade studentens puppa. Henriette Widerberg hade länge sedan tystnat, och Jenny Lind spelade ännu barnarollerna i de franska dramer, som utgjorde den tidens älsklingsstycken. Då spred sig en dag ryktet, att en ung militär ämnade öfvergifva krigets fana och i stället svära sånggudinnorna trohet och att det just var i Fra Diavolo, Sällströms kanske mest con amore utförda glansroll, som han ville framställa sig för allmänheten. De vise i landena ruskade betänksamt sina hufvuden, olycksprofeterna kommo i rörelse, nyfikenheten blef spänd, och så kom den märkliga dagen, då mången spådde försökaren ett nederlag eller åtminstone en reträtt. Men när ridån gick ned öfver »Fra Diavolos» sista akt, så hade i stället den unge debutanten vunnit en seger, hvars like han troligen aldrig fått glädja sig åt, om han fortfarande stannat qvar vid krigsmakten till lands. Elfsborgs regemente hade förlorat en smärt och vacker löjtnant, en blifvande vördig förste kapten eller förste major, men de svenska sånggudinnorna hade i stället vunnit en banérförare, som under många år gick i första ledet och förde deras runor med heder och framgång och hvad mera var: vårt lands sångkonst gjorde denna afton en eröfring, hvars resultat den mest klarskådande då icke kunde ana; en eröfring, hvars frukter mer än någon annans dylik gifvit hufvudstadens och landets musikaliska lif sin prägel och sitt lefvande uttryck.

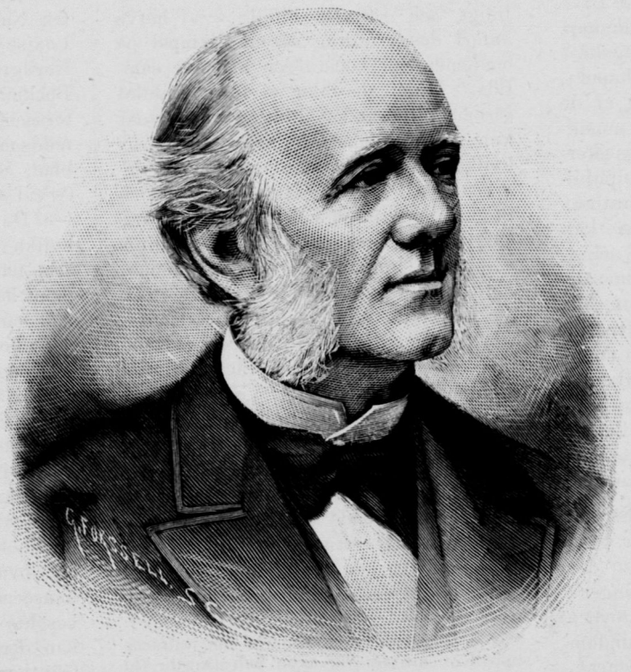

Julius Günther.

Ännu verkade Julius Günther dock endast som utöfvande konstnär: ännu hade han sjelf att lära och det blef först senare som han egnade sig åt det svåra

värfvet att undervisa andra. Hans långa och fruktbärande arbete i de fosterländska sånggudinnornas tjenst betecknas af skapelser sådana som Fra Diavolo, Don Juan, Almaviva, Masaniello, Nemorino, Edgar, Stradella, Elvino, Robert, Raoul, och vår lyriska scen hade i sanning en lysande period, då han vid sidan af Jenny Lind, Mathilda Gelhaar, Belletti Dannström utförde dessa den lyriska repertoarens glanspartier och utförde dem på ett sätt, som med rätta höjde honom till en konstnär af framstående rang.

Genom utländska studieresor sökte han ännu mera utveckla sin talang och uppträdde äfven utom fosterlandets gränser, nämligen 1845, då han i Köpenhamn sjöng Raoul i »Hugenotterna» och i Hamburg Don Octavio i »Don Juan», i båda dessa städer emottagen med bifall. Danskarne funno honom vara en »smagfuld sanger». Följande året företog han en resa till Paris, hvarest han under ett års tid studerade sång- och sånglärarekonsten för den berömde Manuel Garcia och återvände sedan hem, der han 1850 antogs till sånglärare vid kongl. teatern, hvilken tjenst han med nit och framgång skötte ända till 1862, då han afgick för att mera uteslutande egna sig åt sångundervisningen vid Musikaliska akademien, hvars läroverk sedan från 1867 erhöll namnet konservatorium. Utsedd till ledamot af kgl. musikaliska akademien 1856, anställdes han nämligen fyra år derefter som lärare i solosång vid densamma och utnämndes till sångprofessor dersammastädes 1864. Hans ansträngande verksamhet som sånglärare vid akademien och äfven som privatlärare, hindrade honom dock ej att från och med 1860 till 1878 vara kördirigent för det musiksällskap, som först kallade sig »Harmoniska-» sedan »Nya Harmoniska sällskapet», under hvars verksamhet många af de större tonverk, som af senare musikföreningar blifvit med framgång återupptagna, då introducerades till publikens bekantskap. Professor Günthers stora förmåga som kördirigent kan författaren af dessa rader, såsom mångårig medlem af det sistnämnda sällskapet, intyga, och litet hvar af sällskapet tror jag fann repetitionsaftnarne i det forna Kirsteinska huset angenäma och lärorika, likasom det erkända lif och den smak som utmärkte sällskapets prestationer, hvilket allmänt erkändes, hade sin källa i dirigentens utmärkta egenskaper såsom sådan.

De som icke fått höra Günther på scenen kunde vid dessa öfningar göra sig en föreställning om att han der verkligen varit en »Smagfuld sanger» under de föresjungningar eller sottovoce föredragna solopartierna, som stundom utfördes af dirigenten under öfningarne. Hans egentliga verksamhet som lyrisk skådespelare varade från 1838 till 1853 *, och han var under denna tid mycket uppburen af publiken. »Herr Günthers utmärkta förmåga i den musikaliska deklamationen och föredraget är för väl kändt att behöfva vidare vitsordas», heter det i en recension från 1855 öfver hans uppträdande å en af honom gifven konsert i Upsala. Vid denna tid hade han dock såsom vi sett, redan dragit sig ifrån scenen, der hans röst numera icke egde erforderlig styrka för ansträngande operapartier. Från hans glansperiod som operasångare kunna vi anföra några yttranden i Stockholms Musiktidning vid början af fyratiotalet, hvilka karakterisera hans konstnärskap. Efter en af hans fader gifven kyrkokonsert i Tyska kyrkan, hvarvid han biträdde, heter det: »En för oss alldeles ny aria 'Ecce Panis' af Cherubini, ensam skrifven för kyrkan, sjöngs af hr Günther med ett så innerligt och själfullt föredrag, att sångaren tydligt ådagalade, att den gamla skolan icke är främmande för honom». När Donizettis opera »Anna Boleyn» första gången gafs å kgl. teatern d. 17 Juni 1844 och då till förmån för herr Günther, yttrar recensenten i nämnda tidning följande: »Scenen och duetten mellan Anna och Percy kan räknas till de bättre numren. Herr Günther visade klarligen, att blott komponisten gaf honom aldrig så litet att göra något utaf, han genast var benägen att vedergälla det mångdubbelt. Det sätt hvarpå han i denna duett återgaf stället »Blek är min kind» äfvensom hans deklamation i 3:e akten af orden »Re'n såsom barn, — du vet det väl — din hand i min man lade», kunna icke gerna öfverträffas. Han var för öfrigt allt igenom fullt i sin rol och skördade lifligt och rättvist bifall». Vi hafva anfört dessa utdrag såsom exempel på omdömen om konstnären af hans samtida. Utom de roler vi förut omtalat såsom tillhörande Günthers repertoar kunna vi nämna följande pjeser, i hvilka han utfört sångpartier: »Bryggaren i Preston» af Adam, »Den Stumma» (Alfonso och Masaniello, 4:e-akt), »Zigenerskan» af Balfe, Bellinis »Norma» (Pollion) och »Den okända», »Modehandlerskan» af Fr. Berwald och J. Berwalds »Nationaldivertissement», van Booms »Necken», Cimarosas »Hemliga äktenskapet», Dalyracs »Slottet Montenero», Donizettis »Kärleksdrycken», Flotows »Storfurstinnan», Glucks »Armida», Herolds »Zampa» (titelrolen) och »Marie», Mozarts »Trollflöjten» (Tamino) och »Don Juan», i hvilken han sjungit både Octavio och Don Juan, Randels »En majdag i Värend», Rossinis »Turken i Italien» (Narcisso) och »Tjufaktiga Skatan», Spohrs »Jessonda», Spontinis »Ferdinand Cortez» (1:a-akt), Webers »Friskytten» (Max), hvarjemte han utom Raouls parti i »Hugenotterna» äfven innehaft Nevers, — en ganska ansenlig rollista för den jemförelsevis korta tid han tillhört kgl. teatern och då talpjeser å stora teaterns scen förekommo i större mängd än på senare tiden.

Professor Günthers verksamhet som sånglärare har burit en rik skörd, och det kan vara af intresse för vår konsthistoria att uppräkna de elever, som af honom åtnjutit sångundervisning. Bland sådana, som under hans auspicier offentligen uppträdt, må nämnas jemte de redan omtalade: fruarne Euphrosyne Abrahamson, f. Leman, Louise Michaeli f. Michal, Gurli Ruben f. Lublin, Linda Lund f. Röske, Wilhelmina Wallensteen f. Gelhaar, Freja Vinati f. Rydberg, Wilhelmina Strandberg f. Söhrling, Jeannette Jacobson f. Davidson, Maria Gelhaar f. Laurin, Anna Bergman f. Strandberg och Hilda Lenander f. Wideberg; vidare fröknarne Victoria Bundsen, Amanda Holmberg, Ellen Bergman, Thérèse Saxenberg, Lydia Wessler, Bertha Wichman, Agnes Jacobsson, Louise Levin, Anna Karlsohn, Agnes Janson, Zulamith Wellander, Emilie Spångberg, Sofia Lindegren, Augusta Andersson; hrr Victor Dahlgren, Anders Willman, Robert Ohlsson, Hjalmar Håkanson, Leonard Labatt, Oscar Lejdström, Axel Sellergreu, John Örtengren, hrr Broms, Nordlund, Henrikson m. fl. Bland personer hvilkas första offentliga uppträdande visserligen ej kan sägas hafva direkt skett under prof. Günthers auspicier men hvilka dels längre, dels kortare tid idkat sångstudier under hans ledning kunna nämnas friherrinnan Leuhusen, f. Valerius, fru Nanna Smedberg f. Jacobsson, fru Louise Newson f. Pyk, frökn. Ellen Nordgren, Camille Wiese, Isabella Beckman, Adèle Almati, Anna Pettersson, hrr Fritz Arlberg, Oscar Arnoldson, baron Koskull, Johannes Elmblad, Salomon Smith, Max Strandberg, Arvid Ödmann, Conrad Behrens m. fl. — De elever, tillhöriga privatlifvet, hvilka undervisats af prof. Günther, äro naturligtvis legio, men många af dem hafva nog såsom »musikälskare» och »musikälskarinnor» äfven låtit höra sig offentligt.

Uppgiften om de resor i utlandet — så bildande för en konstnär — hvilka prof. G. företagit, kunna vi fullständiga med att han 1851 åter gjorde ett besök i Paris; 1853 reste han i Norge och Finland, 1855 och—57 i Schweitz och Italien, hvarunder han förnämligast uppehöll sig i Milano, Genua och Turin, hvarjemte det äfven i musikaliskt hänseende framstående Hamburg länge besökts af honom hvarje år, emedan han der eger nära anhöriga. Professor Günther utnämndes 1870 till Riddare af Vasaorden. *F. H.*

* I Dahlgrens anteckningar om teatrarne uppgifves att G. var aktör och sångare vid operan 1 Juli 1839—till 1 Juli 1856 samt att han var frånvarande från 1 Juli 1845 till 1 Oktober 1847.

Teaterfrågan.

II.

Ur ekonomisk synpunkt kan icke gerna, såsom förut visats, något fullgiltigt skäl tili riksdagens vägran af det äskade teateranslaget föreflnnas. Visserligen är det lofvärdt att hushålla med statens medel, men då det belopp, som här är i fråga, är af så jemförelsevis ringa storlek, bör anslagets summa ej afskräcka från dess beviljande, helst som staten väl ej, i händelse af teatrarnas stängande, med heder kan undandraga sig att genom pensioner och understöd rädda från ekonomisk ruin, det stora antal menniskor, som af teatrarne hafva och länge haft sin utkomst. Anslagets *beskaffenhet* torde väga tyngre i vågskålen för dem, och deras själsfränder, som motionerat om dess upphörande, men såsom i det föregående anmärkts, kunna väl dessa knappast tillmäta sig nog insigt och fördomsfritt omdöme i bedömandet af en sådan kulturfråga för att inför en upplyst folkrepresentation i vår tid gälla som auktoriteter i frågan. Hvarför skulle då anslaget till kgl. operan eller den lyriska scenen — och det är denna anslaget gäller, alldenstund Dramatiska teatern, efter hvad man vet, reder sig godt — hvarför skulle det vara af den beskaffenhet att riksdagen hade skäl att nu indraga detsamma, då det under så långliga tider varit af densamma beviljadt? Antingen skulle det väl vara obehöfligt eller oriktigt att staten understödde den konstanstalt, som vi ega i den lyriska scenen. Obehöfligt är det icke då k. m:t af riksdagen äskat anslaget, och då ett sådant anslag öfverallt i andra civiliserade länder beviljas till understödjande af den sköna konst, hvarom här är frågan, så torde behofvet af anslaget äfven här vara förklarligt och beaktansvärdt. Eller har icke staten några förpliktelser att understödja konster och vetenskaper? Åtnjuta icke våra vetenskapliga institutioner rika bidrag af staten? Har icke de sköna konsterna gång efter annan tagits under armarne af folkrepresentationen? Vi ega ett nationalmuseum, som årligen kräfver uppoffringar af staten. Vi ega en musikalisk akademi, hvilken representationen icke vägrat understöd. Skall då den i alla tider, i alla land, bland alla bildade med all rätt så högt skattade lyrisk-dramatiska konsten icke vara värd att af statsmakterna omhuldas? Om så ej vore fallet är det ju inkonseqvent att understödja en musikalisk akademi och ett konservatorium inrättningar hvilka här, som annonstädes, ha bland sina uppgifter att utbilda talanger för den lyriska scenen, för den högsta musikaliska konst vi kunna tänka oss — just den musikaliska konsten på scenen, en konst åt hvars odling egnat sig musikaliska snillen och diktare, hvilka uppskattas bland menskligheten yppersta män. Och ett värdigt framställande af deras verk skulle vara fördömligt; att äfven hos oss uppehålla en konst, som deras, skulle anses vårt folk och dess representation ovärdigt? Ur hvilken synpunkt kan detta försvaras? Vi komma nu till pudelns kärna.

Tvenne riktningar genomgår vår tid, af hvilka man kan karakterisera den ena såsom den materialistiskt-egoistiska, den andra såsom den pietistisktfilantropiska, och dessa visa öfverallt sitt inflytande på det politiska, sociala och enskilda lifvet. Den estetiskt-idealistiska får dervid sitta emellan, och den afvoghet eller det bristande intresse som röjer sig mot den sceniska konsten i våra dagar har sin rot i dessa riktningar. De högre vuerna och sträfvandena för allmän menskorätt och allsidig utveckling undanträngas af partihänsyn och inskränkta åskådningar. En yttring häraf finna vi i den omständighet, som påpekats i dagarne uti en af de dagliga tidningarne, den att riksdagen i allmänhet visar obenägenhet att vilja lösa rätts- och kulturfrågor. Nog förekommer vid våra riksmöten massor af motioner rörande lagstiftningsfrågor men alla af lägre ordning; några större allmänt menskliga sådana får man sällan der se behandlas; blicken i stort öfver menskliga rättigheter och behof röjes ej mera allmänt, och konsten har derför få målsmän och dyrkare derstädes; ja den sceniska konsten synes der möta mera likgiltighet och fiendskap än intresse och beskydd. En mängd inom riksdagen inser ej att ett folk bör odla konsten lika väl som åkern för att kunna anses för civiliseradt och ha ej öga för konstens betydelse och den rättmätiga aktning hela den bildande verlden skänker den gudaborna. Pietisterna korsa sig öfver att detta epitet kan tilläggas den, och särskildt den sceniska konsten ställes af deras inskränkta åskådning så lågt, att de rent af räkna densamma till menskligheten förderf. Häraf hafva vi förklaringen till motionerna om upphörandet af teateranslaget, och det motstånd mot dess beviljande, som vid senaste riksdagar gjort sig gällande till föga heder för ett folk, som vill räknas bland de bildade. Det må dock erkännas att våra stora sceniska konstanstalter inom riksdagen haft många varma försvarare inom olika partier, och dessa förtjena all tack; det vore önskligt om dessa allt mer ville ökas, så att vi för framtiden sluppe faran och skammen af dylika motioner, som de ifrågavarande, och af ett sådant resultat vid behandlingen af teaterfrågan, som vid förra riksdagen, då anslagets beviljande hängde på ett hår.

Det pietistiska elementet, som trängt sig in i andra kammaren är väl det man mest har att frukta i teaterfrågan. Hrr Redelius och Waldenström kunna vi, att döma från förra riksdagen, anse representera detta. Dessa herrar skulle naturligtvis, gerna vilja till grunden nedrifva hvarje teater eller förvandla dessa röfvarkulor — i deras tanke — till bönehus. »Medeltidens skådespel i kyrkan» eller passionsspelen i Ammergau på svensk botten är väl det enda de kunna fördraga af teatraliska föreställningar. Men vi vilja fråga dem en sak: Tro de verkligen att de och deras själsfränder skola kunna afskaffa allt hvad teaterverksamhet heter? *Panem et circenses* fordrar folket. Teaterns nöjen har från forntiden varit och skola alltid blifva så begärliga, att all sträfvan emot den af staten legaliserade teatern är och blifver fåfäng och lika kortsynt som dumdristig. Då nu så är fallet, och då naturligtvis teaterfiendtligheten hos pietisterna, såsom vi vilja tro, utgår från den, ehuru falska, åsigten, att teatern är skadlig, att de sceniska nöjena hafva en demoraliserande verkan, så vilja vi fråga om icke, då småteatrarnes existens icke kan upphäfvas och då väl egentligen från dem skadligheten skulle i sin högsta potens utgå, om icke — säga vi — just nationalteatrarne med sina högre estetiska uppgifter borde, i enlighet med dessa herrars åsigter, understödjas såsom en motvigt mot de andra ännu värre skadedjuren? Det är ju alldeles gifvet att, om kgl. operan och dramatiska teatern blifva lifdömda, teatrarne af lägre ordning, hvilka ju skulle vara de farligaste, då komma att florera på den högre sceniska konstens ruiner, och motståndarne till anslaget åt våra stora konstanstalter hafva då på sitt samvete att ha gjort den konst, som de fördöma såsom farlig, *verkligen* skadlig och demoraliserande. Må de besinna den otvifvelaktiga verkan af deras, för öfrigt på en falsk grundsats stödda, motsträfvighet mot det af regeringen begärda anslaget för nationalteatrarnes upprätthållande. Att i detta fall gå pietismens ärenden synes oss vara riksförsamligen föga värdigt.

Komponisten och förläggaren. Den bekante och rike förläggaren P. i L. gaf en gång en lysande soupé. Bland gästerna var äfven Hummel. Denne hade just nyss fulländat sin stora »Klavérskola» och begärde för den 11,000 thaler, hvilket var mer än P. ville betala. Vid bordet talte man om den här affären, och då Hummel med största lugn höll fast vid det pris han bestämt, utbrast slutligen P. i vredesmod: »Ni komponister ären förryckta allesammans. Ni ha ingen gräns för hvad ni fordrar af de stackars förläggarne.» Detta bragte nu Hummel ur hans lugn, och han svarade i samma ton: »Och ni fördömda karlar till förläggare, hur kunde ni gifva sådana här supéer, om inte vi stackars komponister funnes!» Hela sällskapet brast ut i skratt, hvari också P. instämde, sedan han hämtat sig något från det mothugg han fått af Hummel.

Följetong.

Furste och konstnär.

af *L Erbach.*

Bland de märkvärdigaste och till snille som karakter utmärktaste furstar på sin tid kan man räkna hertig Emil Leopold August af Sachsen-Gotha, med hvars stora och lysande egenskaper voro förenade nycker och besynnerligheter, som ofta framkallade förvåning och löje och dem hans samtid och efterverld fäst sig vid mera än vid de först nämda egenskaperna.

En verklig fader för sina undersåtar har han särskildt under de napoleonska krigstiderna såsom försvarare och beskyddare af sitt lilla land utöfvat en så välsignelserik verksamhet, att till och med en Napoleon skänkte hans skicklighet och snille sin aktning.

Hans i ögonen fallande besynnerligheter, hvilka hade sin rot i hans genialt-motstridiga konstnärsnatur, skall man derför lätt förlåta och mera roa sig åt än förarga sig öfver dem.

Så hände det att han vid hoffesterna uppträdde en gång i en romersk toga, en annan gång i en fruntimmersdrägt med en krans på hufvudet. Att genom barocka infall dupera och persiflera sin hofpersonal beredde honom ett synnerligt nöje. En dag vid en stor cour sade han till hvar och en af de närvarande med hemlighetsfull godlynt min ett par ord i örat, hvilka syntes väcka de tilltalades förvåning. Sedan hertigen dragit sig tillbaka, trädde gästerna tillsammans och frågade hvarandra, hvad den höge herrn hade sagt. I början ville ingen ut dermed, slutligen sade den först tilltade: »Det är obegripligt, men mig har hans höghet högst nådigt tillhviskat: ett två tre!» Mig hviskade han i örat med vigtig min: »fyra, fem, sex!» yttrade den andra, »och mig: sju, åtta, nio!» skrattade den tredje, och så visade det sig, att hertigen, allt jemt räknande, på detta sätt ville gäckas med courgästerna för det tomma innehållet i deras konversation.

Hertigens rika anlag äfven i konstnärligt hänseende voro utbildade genom en omsorgsfull uppfostran, och behofvet att göra dessa gåfvor fruktbärande gjorde sig gällande på olika sätt. Så skref han under namnet »Kyllenion eller ett år i Arkadien» en samling dikter och idyller, som visa stor talang, ehuru brist på koncentration, vidare en konstroman »Pandenone», som ej blef afslutad, samt gaf luft åt sitt snille, sin humor och sin fantasi i bref, särskildt till den kongeniale Jean Paul. Varmast älskade han likväl tonkonsten, för hvilken han egde synnerlig begåfning och hvars omvårdnad han på ett berömvärdt sätt gynnade. Han var en förträfflig sångkomponist, som förtjenstfullt utmärkte sig för den sanning, hvarmed han i toner återgaf diktens känslouttryck, och för sina vackert harmoniserade melodier. Ja, han hade till och med skrifvit en opera, ur hvilken, såsom kännare försäkra, det finaste konstsinne och den ursprungligaste originalitet framglänste, men hvilken, i enlighet med hans grundsatser och blygsamma tanke om sig sjelf i detta hänseende, icke öfverlemnades åt offentligheten.

En naturlig följd af denna hertigens böjelse och förkärlek för musiken var den aktningsfulla och vänliga behandling tonkonstnärerna hade att vänta sig af honom, hvarmed förband sig en uppmuntran i rika belöningar och det sakkunnigaste intresse för deras verk.

Då någon ny på konstgebietet uppdykande anmärkningsvärd företeelse icke så lätt undgick hertigen, så var det naturligt, att han också riktade sin uppmärksamhet på den unge, så lofvande Karl Maria von Weber och dennes kompositioner och skrifter. Weber, som då befann sig i Leipzig, blef sålunda genom ett ytterst älskvärdt och genialiskt bref af honom inbjuden till ett längre besök i Gotha.

Ej mindre hertigens rykte än det nästan oemotståndliga innehållet af inbjudningen föranledde Weber att efterkomma densamma, och sålunda inträffade han vid slutet af Januari i Gotha, der han i hertigens namn — ty hertigen var för tillfället borta — mottogs af dennes älskvärde och likaledes mycket musikaliske broder prins Fredrik.

Det lilla trefliga residenset herbergerade då icke så få för konstnären tilldragande personligheter.

I spetsen för det utmärkta kapellet, af hvars medlemmar flere voro verkliga virtuoser, stod den berömde Ludvig Spohr, hvars maka, född i Gotha, var den utmärkta harpvirtuosen Dorette Scheidler. Spohr, hvilken som menniska för sin stora egenkärlek, sitt sträfva väsen och sätt att vara icke var särdeles omtyckt hvarken vid hofvet eller i staden, hur högt han än skattades som konstnär, emottog Weber, den han egentligen endast ansåg för en högre dilettant, och då han fruktade att denne skulle undanträngа honom hos hertigen, med kallt nedlåtande. Desto vänligare blef Weber emottagen af violoncellisten Schlick, hertigens lärare, och af hans maka, den berömda violinvirtuosen Strina-Sacchi. I ministern von Thümmels hus gjorde Weber bekantskap med dennes broder, den älskvärde skalden Moritz von Thümmel, och hos superintendenten Löffler träffade han händelsevis den prest, som en gång döpt honom i hans födelsestad Eutin. Han saknade sålunda ej angenäma bekantskaper i Gotha.

Allt öfverträffades dock af det mottagande han rönte af hertigen vid dennes återkomst. Han kände sig alldeles förtrollad af den höge herrns sympatiska älskvärdhet och snillrikhet, och detta första intryck försvagades ej sedan utan stärktes ännu mer trots många egenheter han vid förnyad samvaro med honom fick erfara.

Under de åtta dagar Weber gästade hos hertigen, släppte denne honom nästan aldrig från sin sida. Hertigen spisade tillsammans med honom, lät honom, under det han uppläste sina dikter, improvisera på pianot ackompagnement till dem eller lät honom spela tillsammans med Spohr, hvartill han lyssnade med hänryckning, och när de slutat hade han ej ord nog för det beröm han slösade på dem. Långt in på natten måste Weber läsa för hertigen utdrag ur dennes roman »Künstlers Erdenwallen», på hvilken han då skref, och den höge författaren öfverlemnade åt honom en hel hög af sina dikter, bland hvilka Weber skulle utvälja dem, som egnade sig för komposition.

Umgänget med hertigen var nu visserligen högst intressant, men Weber kände sig dock tröttad deraf, då han ej fick någon ordentlig nattro. Spohr log åt honom på sitt lugna sätt och sade: »Om jag skulle umgås med hertigen så som ni, så skulle jag snart icke mer kunna hålla en fiolstråke.»

Ehuru Weber föresatte sig att för framtiden taga sig till vara för en sådan ansträngning, så var likväl hertigens sällskap, vid ett förnyadt besök hos honom redan under September samma år, af en så tilldragande natur, att den nervöse konstnären då rönte samma verkan deraf som förut.

Om sitt emottagande skrifver Weber till Rochlitz i Leipzig: »Den 6:te kom jag hit, blef af hertigen emottagen med den utsöktaste vänlighet, fick ett mycket trefligt rum med utsigt åt trädgården i prins Fredriks palats och for med hertigen den 8:de till Reinhardsbrunn, der mina lungor och händer — genom sjungande och spelande — fingo sig dugtig motion. Nu är han bortrest på ett par dagar och jag begagnar ledigheten till att arbeta i lugn och ro. Han tycks ha mycken lust att behålla mig. Jag tror att jag kan vänta mig allt fritt och 1000 thaler — det ginge väl an, likväl med nödig permission . . . . ! ? ?»

Det kan betraktas som en lycka för Weber att ingenting blef af med den der varaktiga anställningen hos den lika geniale som excentriske fursten, som trots sin älskvärdhet dock skulle i längden alldeles absorberat en konstnärsnatur sådan som Webers.

(Forts.)

Bildande konst ger lif; af diktaren fordrar jag snille,
Uttryck åt själen likväl blott Polyhymnia ger.

Schiller.

Om musiken i Sverige i äldre tider.

Utdrag ur Historisk Afhandling om Musik och Instrumenter (tryckt i Westerås 1773) af *Abraham Hülphers.*

Kyrko-Musik och Sång.

För Hedne tid tjenar de redan förut gjorde anmärkningar, at vid afguda tjenster fordom här, såsom annorstädes, hördes Musik eller rättare ljud af Horn, Pipor och Trummor, i synnerhet vid gamla Upsala, deräst, under mörka hedendomen, våra Förfäder hade sitt allmänna offer-hus, och et ohyggeligt skri af spel och menniskor derföre ansågs nödvändigt. Ehuru Diodorus Siculus, som lefde öfver 100 år för Christi tid, säger, at de Nordiska då redan brukat Cither-spel til Gudarnas ära, vågar man dock ej tilägna forntidens folk i Svea Rike sådane Instrumenter, förrän de något sednare fått lära sig samma inrättning, hvilken likväl bland Greker och andre Nationer af ålder varit nyttjad.

Med Christendomens början, hvartil i 8 *Sæculo* gafs anledning, men i 9 och 10 kom til fortplantning, samt i det 11:te under Konung Olof Skott-Konungs tid blef mera stadgad, hade våre Förfäder, så vid Gudstjensten som i annat, begynt at aflägga hedniska seder, samt småningom antaga Christnas skick och ordning. Ehuru hedendom och Christna Läran länge samfäldt tåldes, och Evangelii Ljus ännu icke med full klarhet feck skina i vår Nord, var dock icke utan, at ju de först inkomne Lärare, särdeles *Ansgarius* och *Gautbertus* i 9 *Sæculo* hade här i Riket infört Kyrko-sång til den Treenige Gudens Lof. Sedan första Kyrkobygnaden omkring år 831 var anlagd vid Björkö, hade dermed hunnits så vida i 12 och 13 *Sæculo.* at et ansenligt antal Kyrkor räknades f Svea och Götha Rike, och som Sturleson berättar, endast i Skara Stift omkring 1100. I början hade Gudstjensten på enfaldigt sätt blifvit förrättad, men sedan Roms välde i Norden ökades, och Påfviske Biskoper här förordnades at hafva upsigt öfver Kyrkosakerne, begyntes alt mera med präktiga inrättningar och Ceremonier i Kyrkorne, särdeles under Konung Anund Jacob tid vid år 1050, då Riket aldeles kastades under Påfviska oket.

Under Påfviska tiden bestod förnämsta Gudstjensten i Latinsk sång och Mässa, ehuru ej mänge af präster eller Munkarne, och än mindre någon bland gemene man, förstod, hvad som söngs. Anledning dertill finne vi af Påfvarnas Witelliani påbud 666 och Hildebrands ytterligare befallning i 11:te *Sæculo,* at *Gudstjensten ej feck hållas på något för allmenheten bekant språk.* De så kallade Andeligas högmod hade utan tvifvel varit orsak til samma obilliga författning, och deraf kom, at Gudagtighets öfningar då bestodo mäst i åhörande af obegriplig sång och Mässa, präktige Ceremonier, Processioner, brinnande vaxljus och Musik, som alt kunde förorsaka en blind undergifvenhet för Religion, med fördelad vördnad emellan GUD och Munkar. Derigenom tilltog okunnoghet i rätta Christendomen, och den i Norden plantade Församling försvagades alt mer, emedan Gudstjenst, sång och Musik blefvo missbrukade under Påfviska vidskeppelser. Förtjenar dock ihogkommas, huru vid Domkyrkorne i Riket denne tid funnits angelägit, at underhålla många väl öfvade och förfarne Chor-sångare och Mäss-Präster, hvarföre äfven sådan lärdom i synnerhet drefs vid de allmänne Scholor, til dess Upsala Academie blef instiftad år 1476, hvarefter sedan flere inrättningar der gjordes til sång och spel-konstens fördel. Vi kunna i öfrigt sluta, af flere forntids lemningar, att Kyrko-Musik och Instrumenter i Catholska tiden, här i Riket varit i slätt anseende, emot des nu egande skick, som ock vid Orgverks beskrifningen får anmärkas.

Efter Reformation finna vi märkelige förändringar, så vid Gudstjensten, som inrättningen af Sång och Musik i Kyrkorne. Så fort Latinsk sång och Mässa blifvit indragne, började man allment på Modersmålet sjunga och spela til HERrans lof. Alt efter som Påfviska villfarelser kunde uptäckas, och den sanna Evangelii Lära införas, begynte man äfven afskaffa missbruk, och af Fädernas Stadgar endast behålla det som kunde tjena til upbyggelse och förkofran i Christendomen.* Andeliga sånger voro förut när oss sällsynte, men nu snart erhölts flere genom öfversättningar. De ökades sedan efter hand, så at man först på 1600 talet egde åtskillige sångböcker, hvilka dock änteligen sammandrogos och urskildes, så at vår nu brukelige Psalmbok år 1595 deraf blef författad. Men som melodier til Psalmerna borde tillika allmänt blifva bekante, ty åtogo sig Professorerna Olof Rudbeck den äldre och Harald Wallerius, at sätta samma Psalmbok på noter, hvarigenom änteligen likhet i sången erhölts i församlingarne, deremot hvar ort förut hade mäst sine egne melodier. Med Musikens gillande, eller antagande och nyttjande i kyrkorne, gick väl i början något sent til, hälst Orgverk, i Konung Gustav I:s tid, icke funnos på många ställen, utom i större städer, och dessutan Instrumenters bruk vid sången af några förkastades, under föregifvande, at sådant endast vore en Påfvisk inrättning. I synnerhet förordsakades af de så kallade Vederdöpare mycket buller i Stockholm 1524. Uti landsorterne hade man ock länge skilagtige meningar derom. Men sedan åtskillige Lärare hunnit undervisa de enfaldigare om Kyrko-Musikens värde och nytta, då den rätt brukas til GUDs lof och pris, nemligen: *huru den upmuntrar hjertat til frögd, hvarunder Trogna GUDs barn gärna känna de ljufvaste rörelser, men de hårdaste Syndare ofta få röna den Högstas kallande röst,* så blef Andelig Musik omsider bibehållen och allment i Svenska Kyrkan ansedd såsom upbygglig, samt derföre sedan nytjad både i Städer och på landet, alt efter som Församlingarnas råd och tillfälle medgaf, hvartill desutom våre Religions förvanters exempel i andra Riken lemnat oss både anledning och upmuntran.

I sist förflutne tidehvarf, har således Kyrko-Musik i våra Församlingar fritt och obehindradt, samt utan samvets tvång fått utöfvas. Alt som Orgverks konsten stigit, har ock antal af Orgverk ökats, samt annan Instrumental Musik i Kyrkorna derefter blifvit lämpad och brukad. Vi hafva redan förut anmärkt, huru Musiken i allmenhet tiltagit i 16 och 17 *Sæculo* så genom egne Landsmäns som hitkomne utlänningars bemödanden. At ibland de förre, den redan nämde Joh. Columbus, O. Rudbeck, H. J. Wallerius och några andre, samt af Utlänningar, en Düben, Meibom och flere, äfven bör hedras för Kyrko-Musikens upphjelpande, tage vi för afgjordt; men utan at förminska den heder som tilkommer sednare tids befordrare af sådan Musik, hvarom äfven något är nämndt, må vi ytterligare ihogkomma, at den redan omtalte Hof-Intend. och Capellmäst. *Roman* ej kan glömas för sit bemödande, at, til Församlingens nöje och tjenst, samt många själars upbyggelse, sammanfatta och utgifva flere Musik. arbeten i Kyrkostil, hvilka honom till beröm vitna om stor insigt i konsten, och hedra dess minne. Med alt skäl, må han derföre kallas: *Musices sacræ in Svecia instaurator et restaurator,* eller Svenska Kyrko-Musikens både *upfinnare* och *förbätrare.* At Orgverks spelningen tillika med Vocal- och Instrumental-Musiken i Kyrkorne på detta Hundrade tal, dock förnämligast inom 50 år, blifvit bragt till nu varande högd, är lätt at finna; sådant visar sig förnämligast i Stockholm och några andre Städer, hvaräst konst och utöfning, genom förfarne Män hunnit utspridas, utom det at ock i vissa Lands-Församlingar träffas vedermälen af denne vetenskapens förkofran. Vi hafve redan nämt några af forntidens Organister, som hvar i sina orter gjort nytta; men ege ock för närvarande tid den lyckan, at kunna täfla med utlänningar om Mästare, så i Orgverks spelningen som på andre Instrumenter.

*) Domp. Bålter berättar märkel. i Kyrk. C. pag. 368, huru sången i Påfviska tiden, fast Folket ej viste hvad som söngs, ansågs nödvändig, såsom förtjenst till synda förlåtelse; han nämner ock, huru Latinsk och svensk sång sedan tåldes skiftevis i Kyrkorna. Latinska sången har uphört 1571 på landet. men i Städerne varit i bruk til 1614, då den samma genom en förbättrad handbok indrogs; ehuru ändock vid några Domkyrkor, de Studerande Lördags eftermiddagar haft frihet til omkring år 1700, at nytja Latinsk sång.

Vi hafve ock nu inom oss dem, som genom nyttige arbeten af Choral-böcker och dylikt, till befordran af vetenskapen, förtjena ihogkommas, så at nu mera allenast må önskas, at vår Andelige Kyrko-Musik och Sång, til den Högstes lof och Församlingens nytta, må ständigt kunna fortsättas med välsignelse och at de, som dermed förnämligast sysslosättes, och der vid använt sin mästa tid samt derföre böra njuta belöning, icke må sakne tillräckligt understöd, upmuntran och befordran, hvilket sednare ofta varit et hinder til Musikens förkofran och utspridande.

Orgelkonserter med körsång i landsorten.

Vår utmärkte orgelnist direktör Wilhelm Heintze har nyss återkommit från en turné till Norrland, dervid han gifvit kyrkkonserter i Söderhamn, Sundsvall och Bollnäs. Ortstidningarne hafva lifligt skildrat den entusiasm, med hvilken konsertgifvaren emottagits. De 3 konserterna besöktes af sammanlagdt 1,300 personer. Direktör Heintze hade förberedt denna konsertresa genom att arrangera den af Abert till Seb. Bachs g-molls fuga komponerade, så lyckligt funna koral för 6-stämmig blandad kör. Hufvudstaden har haft njutningen att vid 2 konserter i Jakobs kyrka förliden höst höra fugan med den inflätade koralen utföras på sätt kompositören ämnat — med orkester. Heintze har nu genom sitt arrangement förskaffat landsorten njutningen af detta stora opus. Menniskoröstens medverkan till orgeln är ju en helt naturlig sak och framgången var afgjord. Tidningen Helsingen refererar att verkan af styckets uppförande i Söderhamns kyrka med en 30 porsoners kör var »ofantligt gripande och effektfullt. Det var en kolossal verkan, då den mäktiga koralen inträdde under fugans sorl och figurerande, liksom hade den varit buren af englavingar. Gamla omdömesgilla musikvänner sade sig knappast ha erfarit något dylikt».

Vid samtlige konserter gafs detta glansnummer da capo. Konsertgifvaren utförde i öfrigt en del af de kompositioner, hvilka här i hufvudstaden utförts vid hans senare kyrkkonserter, t. ex. Guilmants symfoni och Widors suiter. I Mankells pedaletyd visade han sitt sällsporda mästerskap i pedalens behandling och i en festmarsch framlade han ett prof på sin egen förmåga i komposition.

Såväl i Köpenhamn som Sundsvall mottog direktör Heintze ett lika ovanligt som gediget bevis på auditoriets erkänsla, derigenom att städernas kyrkoherdar offentligen i kyrkan tackade honom å egna och församlingarnes vägnar. Sommarens barn, blommorna, saknades ej heller, fastän vintern detta år med okuflig stränghet herrskar der som här. Helsingen säger att »Kontraktsprostens» (i Söderhamn) »värdiga och måttfulla uttalande bidrog i sin mån att om möjligt ännu mera höja stämningen.»

Den tacksamhet, som sålunda offentligen uttalats till direktör Heintze, gäller ej blott hans orgelspel utan äfven den lyckliga idé, han bragt till utförande, nämligen att använda de resurser i körsång, landsorten eger, för att genom samverkan af orgel och kör utföra verk, hvilka eljest icke skulle kunna gifvas i Söderhamn, Sundsvall och våra andra mera betydande landsortsstäder. Att samla och inöfva en orkester i landsorten är knappast möjligt, eller åtminstone förenadt med så mycken uppoffring, att det endast sällan kan ifrågakomma. Men orgeln, den moderna orgeln, kan till stor del fylla orkesterns uppgift som medverkande till kören i kyrkmusik. Vi tro att i den mån städerna kunna skaffa sig goda orglar, deras musikföreningar skola gå en njutningsrik period till mötes genom tillfället att arrangera musikfester, der kör och orgel samverka. *A. K.*

Musikpressen.

Till Red. hafva följande nyheter från musikpressen inlemnats:

Sånger för en röst med piano:

Sjöholm, Nils D.: Två sånger, *Ballad. Fågeln*, med ord af Oscar Bensow, tillegnad fröken Jenny Kaiser. Pris 75 öre.

— *Den gamla kyrkan*, för baryton, tillegnad Edvard Arnberg. ord af Oscar Bensow, tillegnade baron Gustaf Armfelt. Pris 50 öre.

Noderman, Preben: Tvenne romanser ur Nordiska skymningssagor af Concordia Löfving, sjungna af fru Dina Edling. Pris 1 krona. Säljas till förmån för en åkerbrukskoloni för små fattiga värnlösa barn.

För Piano:

Holtz, Victor: »*Sitt upp*», polka tillegnad Stockholms Velocipedförening. Pris 75 öre.

Från Scenen och Konsertsalen.

Stora Teatern, Mars 2. Mozart: *Trollflöjten* (Nattens drottning: fru Östberg; Pamina: fru Edling, Papagena: frk. Bergenson; Tamino, Papageno, Sarastro, talaren, Monostatos: hrr Lundmark, J. Örtengren, Sellergren, Lundqvist, Ohlsson). — 4, 13. Mendelssohn: *En Midsommarnattsdröm.* — 5, 9, 12. Verdi: *Aida* (Aida: fru Östberg, konungen: hrr Strömberg, Sellergren). — 7. Mozart: *Don Juan* (Elvira: fru Östberg). — 11. Hallström: *Per Svinaherde* (20:de ggn). — 14. Saloman: *Diamantkorset* (Zephyrine: frk. Vendela Andersson; Thérèse: frk. Karlsohn; Gigoti, Wilh. Stauff, Baduto, Kurakoff: hrr Janzon, Lundmark, Malmsjö, Strömberg).

Södra Teatern. 1—15. Talexy: *Ett äfventyr i Sevilla.*

Vasa-Teatern, 1—6, 8—12, 15. Costé: *Kolhandlarne.* — 7, 14. Millöcker: *Bellevilles mö* (Trouplan: hr Sandgren, debut).

Svea-Salen. Dagliga aftonkonserter under dir. Gellrichs anförande. 8. *Tredje litterärt-musikaliska soaréen.* D:r von Bergens föredrag öfver Wagners Parsifaldikt. Musik ur »Parsifal»: Förspelet, Frestelsen, Långfredagsstämning; förspel till »Lohengrin», graalsrecitationen ur samma opera. — 11. *Qvartettsångarförbundets matiné* under dir. Edgrens anför. Bitr.: hr Sal. Smith och orkestern.

Musikaliska Akademien, 4. *Symfonikonsert,* Stor Symfoni N:o 2, Ess-dur af Anton Andersen, utförd af 100 mans orkester under komponistens anförande.

Berns' Salong. 1 Första uppträdandet af fransmännen »Le quatuor Toulousin».

Vetenskaps-Akademien. 6. *Tredje kammarmusik-soaréen* af hrr Aulin, Bergström, Carlson, Sjöberg. Stråkqvartetter af Valborg Aulin och Jos. Haydn. Sextett (op. 18) af Joh. Brahms.

Jakobs kyrka. 12. Konsert för välgörande ändamål. Bitr. frk. Ek, hrr Aulin, Heintze, Smith.

Stora teatern har under förra hälften af denna månad haft en nyhet för säsongen att bjuda på nämligen »Diamantkorset», hvari fröken Vendela Andersson gästade såsom Zephyrine till afsked från vår operapublik, hvarjemte fru Östbergs Aida gifvit ett nytt tillfälle åt hennes många beundrare att hylla den eminenta sångerskan. Att fru Ö. nu är en uppburen favorit hos publiken kan man se af den väl besatta salongen, vid hvarje hennes uppträdande. Ja, vi ha till och med hört personer, som icke vilja höra några operor om icke hon uppträder deri likasom en och annan, kanske icke så få, i synnerhet af det täcka könet, sedan herr Ödmann lemnat oss, icke nu känner sig dragen till operan. Kanske af samma orsak fröken Vendela Anderssons återuppträdande i Salomans i och för sig underhållande opera »Diamantkorset» icke skedde inför fullsatt salong. Man kunde annars ha väntat att vår publik af artighet och tacksamhet mot den talangfulla, oss snart lemnande konstnärinnan, likasom äfven af konstsinne och hog den aftonen skulle ha fyllt salongen från golf till tak, helst som fröken Anderssons mästerliga utförande af Zephyrines rol vunnit så allmänt erkännande och äfven nu varmt erkändes, såsom man kunde se af de många framropningar, applåder och buketter hvarmed hon denna qväll hyllades. Fröken Andersson uppträder, före sin afresa från hufvudstaden, än en gång i denna opera och sedan i »Den vilseförda» af Verdi.

Fru Östbergs Aida var en mycket framstående prestation, förnämligast genom den vokala framställningen, som med fru Ö:s mäktiga och malmrika stämma och goda röstbehandling aldrig förfelar att väcka intresse. Hvad rolens så att säga yttre sida beträffar, spelet och apparitionen, eger hon icke samma förutsättningar som hennes företrädarinna att kunna gifva en fullt tillfredsställande bild af den etiopiska slafvinnan-konungadottern, om än den

dramatiska kraften i fru Ö;s spel i flera momenter gaf relief åt framställningen.

Konserternas vårflod är i stigande. Af dessa musiknöjen såsom redan passerade hafva vi först och främst att inregistrera hr Anton Andersens monsterkonsert med hans stora nya symfoni ensam på programmet. En storslagen anläggning, väl funna och vackra melodiska motiv i riktning åt folkvisan, verkligt genialiska idéer i ett och annat samt en omsorgsfull och skiftande instrumentation, utmärker detta verk, af hvilket komponisten har all heder, och som förtjent att åhöras af en mera talrik publik, än den som bevistade konserten, men som dock visade sig tacksam mot konsertgifvaren-komponisten genom lifligt bifall efter hvarje afdelning. Symfoniens hela planläggning med en sådan massa instrumenter förlänade åt somliga perioder i densamma en viss tyngd men å andra sidan gaf denna massverkan åt det hela en pompös karaktär. Mest syntes tredje satsen, Allegretto scherzando, med sin lättare och enklare form, vinna anklang.

De litterärt-musikaliska soaréerna i Sveasalen hafva varit tillställningar af rätt mycket intresse. För deras program är i föregående nummer och här ofvan i detta redogjordt. D:r von Bergens förmåga som föreläsare är väl bekant och hans framställning af Faustsagan och Parsifaldikten väckte allmänt bifall. Om den andra soaréen, som vi ej fingo tillfälle att bevista kunna vi ej yttra oss. Af de musikaliska illustrationerna ådrog sig naturligtvis Wagners Parsifalmusik största uppmärksamheten, såsom alldeles ny för oss, och de nummer som exequerades voro i sanning så stämningsfullt vackra, att man gerna önskade få höra operan i sin helhet, hvilket tillsvidare endast låter sig göra å Wagnerteatern i Baireuth.

Tredje kammarmusiksoaréen gafs inför en talrik publik. Den inleddes med en violinqvartett af fröken Valb. Aulin, talangfullt skrifven i enkel stil, med rätt originel uppfinning, detta särdeles i andra satsen »Intermezzo», som ock bisserades. Brahms vackra stråksextett, N:o 18 B-dur, utgjorde soaréens hufvudnummer. Den är förut här gifven men återhördes med nöje, ty detta arbete från komponistens tidigare skede erbjuder i en särdeles klar form så mycket genialisk musik, att detta verk med allt skäl kan räknas till hans bästa. En fläkt af Beethoven genomgår detsamma omisskänligen. En stråkqvartett af Haydn, op 64 D-dur med perpetuum mobile i finalen, afslutade konserten. Konsertgifvaren skördade välförtjent bifall för ett godt utförande af samtliga musiknumren.

Sveasalen har väl icke förut varit så talrikt besökt som på Qvartettsångarförbundets matiné derstädes. Programmet var äfven lockande, liksom alltid qvartettsången kan påräkna stor publik. Den talrika kören utförde också sina qvartetter under hr Edgrens säkra ledning med stor säkerhet och smak; goda röster saknas ej heller. Särskild dragningskraft utöfvade hr Salomon Smiths biträde som solist i Wennerbergs »Min ros», Nordquists »Bacchanal» och Normans »Kung Hakes död». Wennerbergs rörande täcka sång måste efter det lifligaste bifall bisseras. Salens orkester biträdde i Bacchanalen och med F. Berwalds vackra, på folkmelodiers grund bygda, ouverture: »Minne af norska fjellen».

Konserten i Jakobs kyrka voro vi förhindrade att bevista. Det välgörande ändamålet med densamma och det goda programmet jemte de goda krafter, som biträdde, hade samlat ett stort antal åhörare till templet.

Från in- och utlandet.

Stora Teatern. Wagners »Tannhäuser, som snart är att förvänta härstädes, eger vid detta återupptagande följande rolbesättning: Elisabeth, Venus, en herdegosse: frkn. Ek, Klemming, Karlsohn; Herrmann, Tannhäuser, Wolfram, Walter, Biterolf, Henrik, Reinmar: hrr Strömberg, Sellman, Lundquist, Rundberg, Nygren, Ohlson, J. Örtengren. — Under öfning är Götz' »Så tuktas en argbigga», komisk opera i 4 akter. De förnämsta rolerna och deras innehafvare äro: Katarina, Bianca: frkn. Klemming, Karlsohn; Petruccio, Lucenzio, Baptista: hrr Linden, Strandberg, Strömberg.

Tisdagen d. 27 d:s kommer Wennerbergs oratorium »Jesu födelse» att uppföras här.

Södra Teatern kommer innan kort att upptaga en 3-akts operett af Herman Zumpe, »Farinelli», hvilken i Tyskland öfverallt der den gifvits väckt mycket bifall.

Fröken Adèle Almati har enligt meddelande till danska Nationaltidende mottagit anbud från direktör Pollini i Hamburg om gästspel å Stadtteatern i slutet af denna månad.

Sigrid Arnoldson har med lysande framgång uppträdt i Monte Carlo och Nizza. Under en föreställning af »Lakmé» å teatern i Monte Carlo den 6:te d:s erhöll hon — enligt tidningen Le Petit Niçois — bland en mängd präktiga buketter äfven en mycket dyrbar sådan, men, emot vanligheten ej försedd med visitkort. I stället innehöll den ett etui med ett utomordentligt vackert guldarmband, besatt med 24 diamanter och 12 rubiner. Armbandet värderades till minst 15,000 frcs — om man får tro uppgiften. Emottagarinnan lär ej ha någon aning om hvem som förärat henne presenten.

En annan tidning »La vie mondaine» berättar, att sångerskan denna afton fullständigt hänförde publiken. Man slösade med buketter, applåder och inropningar; tårar glänste i ögonen på åhörarne, hvilka bestodo af Monte Carlos finaste societet, hvaribland man såg storhertigen af Mecklenburg-Schwerin med gemål, Christine Nilsson-Miranda med man oeh adoptivdotter m. fl.

Bassångaren Johannes Elmblad har nyligen afslutat sitt engagement för vintersäsongen vid Metropolitan-teatern i Newyork och med stor framgång uppträdt i en serie Wagneroperor. Särskildt lofordas af kritiken hans Hunding i »Valkyrian». Hans fenomenala röst tyckes ha väckt lika stor beundran som hans dramatiska begåfning. »Hr Elmblad», säger kritiken i The World», är en sångare som kan med framgång lösa hvilken uppgift han än som Wagnertolkare erhåller. Äfven som Fafner i »Siegfried», Kon. Henrik i »Lohengrin» och Conradin i »Trumpetaren från Säkkingen» berömmes han mycket. Herr Elmblad, som efter det han lemnat Amerika uppehållit sig här i hufvudstaden en kortare tid, har ingått förlofning med fröken Sigrid Petterson, bekant såsom författarinna under signaturen Toivo. Hr Elmblad återvänder sedan till Newyork, der han för nästa spelår är engagerad vid Metropolitan Theatre. Från 1 Mars 1889 är herr Elmblad för 3 år engagerad vid k. operan i Berlin.

Herboldska operasällskapet i Göteborg uppträder med mycken framgång å Mindre teatern, der det gifvit »Mignon», »Postiljonen», »Undinen» och »Hvita frun». Primadonnan Olefine Moe och tenoren Titkary vinna isynnerhet stort bifall och berömmas af kritiken.

Svensk musik i utlandet. De i London genom våra nordiska näktergalar bekanta och omtyckta, af Isidor Dannström för en röst arrangerade sångpolskorna, lära vara under öfversättning till engelskan och komma att utgifvas på firman Camnbells förlag.

Den som öfversätter desamma lär vara vår unga värderade altsångerska fröken Agnes Janson, som mycket bidragit till dessa polskors popularitet utomlands.

K. teatern i Köpenhamn skall återupptaga Heyses opera »Drot og Marsk» med hr Ödmann i konungens och fröken Dons i fru Ingeborgs parti. Operan kommer dock först i Juni att bli färdig till uppförande.

Hr Brun uppträdde här den 7 Mars såsom Lohengrin, hvilken opera ej gifvits här sedan Sept. 1887. Det oaktadt var huset endast halft. Flere tidningar ha uppgifvit att hr Brun blifvit orättvist behandlad af teaterdirektionen, men Berlingske Tidende upplyser att

hr B. sjelf uppsagt sitt kontrakt under förhoppning att få engagement i Berlin. Då detta misslyckades, ansåg sig teaterdirektionen icke böra engagera honom för att ej uppmuntra till dylika spekulationer, men låter honom nu uppträda som gäst.

Ernst Schelling, en 12-årig amerikansk pianist, har nyligen uppträdt i Köpenhamn, men med ringa framgång. Den unge konsertgifvaren uppträdde i början af året i Berlin. En kritiker i Allg. M. Z. yttrar då om honom att han besitter en mer än vanlig talang men ställer för sig högre uppgifter än han kan lösa. Fadern säges ha på gossens undervisning i Paris och Stuttgart offrat en liten förmögenhet och nödgas derför resa omkring med honom på konsertresor.

Paris. Direktör Carvalho och öfriga anklagade i anledning af Opéra Comiques brand hafva blifvit af apellationsdomstolen frikända af skäl att myndigheterna förebrås hafva låtit ett för den offentliga säkerheten farligt tillstånd bestå.

— Det berättas här att Gounod skrifvit en ny balett för sin opera »Romeo och Julia». Den är bestämd för fjerde akten och skall utföras å Stora operan nästa gång »Romeo och Julia» uppföres.

— På Menus-Plaisir-teatern har en ny operett af den aflidne Firmin Bernicat, »Les Premières Armes de Louis XV» mottagits med stort bifall. Opeperetten har för några år sedan gifvits i Brüssel under namnet »Les Beignets du Roi»

Brüssel. På Monnai-teatern har Ambroise Thomas' »Le Caïd» återupptagits och skänkt publiken stort nöje, tack vare så väl handlingen som musiken och återgifvandet. Den nätta operan, som först gafs 1849 i Paris och först grundade komponistens stora rykte, tros komma att här upplefva många representationer. Deremot har icke den bekante Paris-komponisten Godards 4-akts opera »Jocelyn», med text efter Lamartine, haft någon framgång på denna scen. Musiken säges sakna originalitet, och orkestrationen är hållen mycket enkel. Benj. Godard är dock känd som en god och originel komponist af den nyare franska skolan.

— Alhambra-teatern har äfven gjort lycka med upptagandet af Messagers »La Favette du Temple», som i musikaliskt hänseende, likasom till återgifvandet i sin helhet, berömmes.

Hamburg. Millöckers folkopera »Die sieben Schwaben» har nu äfven gifvits här på Carl Schultze-teatern och rönt ofantligt bifall.

Moskwa. Den unge geniale pianisten *Richard Stavenhagen* har på konserter här gjort verklig furore; sedan Eugène d'Albert har ingen pianist väckt större sensation härstädes.

Ignaz Brüll, den genom sin nätta opera »Guldkorset» äfven hos oss bekante komponisten, har fullbordat en ny opera, »Das steinerne Herz», med text efter Hauffs berättelse »Mannen med stenhjertat».

Victor Nesslers nya opera spelar under den fria riksstaten Strassburgs glansperiod 1576. Den i Elsass boende författaren, en intim vän till komponisten, har till utgångspunkt för sin dikt tagit den gamle Carl Spindlers intagande berättelse om »Blümlein Wunderhold»; texten skildras såsom mycket dramatisk. Likasom i »Råttfångaren» och »Trumpetaren från Säkkingen» kommer en af hufvudrolerna att tilldelas en bariton.

Dresden. Å en konsert härstädes gafs nyligen en »Weihegesang» för 4 violonceller af Grützmacher, ett stycke, som torde kunna rekommenderas åt våra violoncellister, då det lär vara särdeles stämningsfullt och fint komponeradt.

Af nya kompositioner, som blifvit väl bedömda af kritiken eller publiken, kunna vi nämna följande: *Tschaikowski:* »Mozartiana», orkestersuite, komp. till Mozart-»Don-Juan»-festen öfver Mozartmelodier. — *Dawidoff:* orkestersuite op. 37. — *Moszkowski:* Orkestersuite i F-dur (med bifall gifven i Wien och ansedd som »orkestral salongsmusik i bättre mening»). — *Rheinberger:* Suite för orgel, violin och violoncell. — *Gernsheim:* Symfoni n:o 3 C-moll. — *Goldmark:* ny symfoni (utkommer innan kort hos Schotts Söhne i Mainz). — *Stanford, Ch. W.:* Symfoni (nyl. gifven å en populär konsert i Berlin). — *Rübner:* Violinkonsert (manuskr.). — *Jadassohn:* Pianokonsert, C-moll op. 89 (1:sta ggn. spelad i Leipzig Jan. detta år). — *Draeseke, Felix:* Sonat för klarinett och piano (otryckt). — *Dykes:* Trio för piano, violin och violoncell. Detta verk af en ung engelsman spelades nyligen på en konsert i London af miss Davies, fru Norman-Neruda och hr Piatti. — *Dreyschock, Felix:* Serenad för piano (»graciös och originel»). — *Moszkowski:* »Guitarre», ett anslående violoncellstycke. — *Gouvy:* »Elektra», större körverk med soli och orkester.

Som en ovanlig komposition kan nämnas en violqvartett öfver namnet B-la-f (förläggaren Belaieff i Leipzig), komponerad af N. Rimsky-Korsakow, A. Liadow, A. Barodine och A. Glazounow. »Att ett par fackmän gemensamt skrifva ett teaterstycke är ej så ovanligt» — säger en anmälan i Signale — »men att fyra komponister sätta sig liksom till ett whistparti och komponera en stråkqvartett, är någonting alldeles nytt.»

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Hötorget 6, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Piano- och Sång-lektioner erhållas af god beskaffenhet till moderat pris. Närmare upplysning lemnas å Svensk Musiktidnings byrå, Hötorget 6, 1 tr. upp från Olofsgatan kl. 12—1 midd.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

38 Regeringsgatan 38.

☞ **Flyglar, Tafflar** och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Skoleorgler.

4 Oktv ..... Kr. 60— Kr. 75.
5 Oktv ..... Kr. 100, 120, 130.
udsælges i Löbet af Februar og Mars.

A. SABRÖS Boghandel
Kristiania. (G. 12223×3).

Förenade **orgelnist- och klockare-tjensterna** i **Åmål** kungöras härmed, tillfölje af förre innehafvarens död, till ansökan lediga, och ega kompetente sökande att insända sina ansökningshandlingar till Pastors-Embetet i Åmål före den 14 nästa Maj. Lönen för båda tjensterna är minst 1574 kronor 60 öre och högst 1624 kronor 60 öre, hvarmed då ock följer skyldigheten att undervisa i sång i folkskolan minst 120 timmar om året. Sånglärarebefattningen vid lägre allmänna läroverket (lön 300 kronor) och vid elementarskolan för flickor är dessutom med säkerhet att påräkna.

Åmål den 12 Mars 1888.

(G. 13555×1). **Pastors-Embetet.**

INNEHÅLL: Julius Günther (med porträtt), af F. H. — Teaterfrågan. II. — Följetong: Furste och konstnär, af L. Erbach. — Om musiken i Sverige i äldre tider, af Abraham Hülphers — Orgelkonserter med körsång i landsorten, af A. K. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1888.